

LA RONDALLA DEL DIJOUS



Les flors de la boca
La noia de la sal

Explicades per la senyora PEPA. — Il·lustració de l'APA

BARCELONA, «L'AVENÇ», RAMBLA DE CATALUNYA, 24



LES FLORS DE LA BOCA

VET-AQUÍ que una vegada era una madrastra que tenia dugues noies, i a la que no era filla seva la tenia avorrida, i tenint-la avorrida li feia fer totes les feines dolentes de la casa. Encara no demanava alguna cosa, que ja amb un regany se la treia del davant, fent-la fregar i rentar, i a la nit la feia dormir a l'escon de la cuina, sola amb els gats que se li acostaven pera fer-li companyia.

Vet-aquí que un dia varen pastar, i, com sempre, van donar-li la coca més petita, i desseguida, entregant-li 'ls cantis, van manar-li que anés a la font i que no's torbés pel camí. Ella que marxa, i quan es un trocet enllà troba una dòna amb un noi al coll. Aquella dòna li diu:

—Noia, que veig que dus coca, me'n voldries donar un bocinet per aquest noi, que no ha menjat d'avui?

I ella, com era prou bona minyona, va fer aixís:

—Teniu, doneu-li tota; que jo, rai, a casa soparé, si me'n donen, i, si no me'n donen, no soparé.

Vet-aquí que la dòna era la Mare de Déu, i, al veure que tenia tant bon cor, li diu:

—Mira: aprofita-t! Aquest noi dóna tot lo que li demanen. Vès de conseguir-li un do.

Ella que va fer:

—I quin do li demanaré, pobra de mi?

— Demana-li que sigues la més guapa del món.

Ella, parlant amb el noieta, li diu:

— Noieta, el bon noieta, me volguessis donar un do...

El noi, amb una veu prima i clara, parla, dient:

— I quin do .

vols, noieta?

— Que sigui la més guapa del món.

— Ja'l tens.

Llavors la Mare de Déu que torna a dir-li:

— Noia: demana-li un altre do. Demana-li que quan remenis el cap te caiguin dobles de quatre.

La minyona s'acosta al noi i li diu:

— Noieta: voldries fer-me'l do que quan remeni'l cap me caiguin dobles de quatre?

— Ja'l tens,— va dir el noi.

Però la Mare de Déu encara va dir-li:

— Demana-n'hi un altre, ara que hi ets. No sigues tonta! Demana-li que quan parlis te caiguin flors de la boca.

La noia ho demana també:

— Noieta, bon noieta: me'n volguessiu dar un altre! ¿Voldrieu fer-me'l do que quan parlés me caiguessin flors de la boca?

— Ja'l tens.



... van manar-li que anés a la font...

I la dòna i el fill, seguint camí avall, van desaparèixer dintre del bosc.

Vet-aquí que la noia arriba a casa, i la madrastra, al veure-la tant bonica, la va renyar més que mai. Va per pegar-li, i amb els sotrac comencen a caure dobles de quatre, i amb els crits de la noia a eixir flors de la boca, totes diferents, i si bonica era l'una, més ho era l'altra. Al veure a terra sembrat de moneda, la madrastra ja no tingué dalit més que per cullir-les, i amb els diners que arreplegava de la noia, ella i la seva filla se'n compraven bonics i sedes per mudar-se.

Però vet-aquí que va anar a orelles del rei que hi havia una noia, la més guapa del món, que tenia aquelles estranyes virtuts. Ell que va dir:

— Vui anar a veure-la.

I desseguida va pujar a cavall, i, amb els patges i senyors, cap allà falta gent.

Arriba a la casa i la va trobar tant guapa que se'n va enamorar, i a cada salutació li queien dobles de quatre, i a cada paraula li sortien flors de la boca. El rei va cullir-ne unes quantes i en va fer dugues toies, que mai més se les va treure del pit. Es clar que abans d'anar-sen va demanar la noia a la madrastra, que no va poder negar-se a donar-li 'l sí.

— D'aquí vuit dies estiguen preparades, que l'enviaré a buscar per casar-m'hi desseguida, — va dir.

I se'n va entornar al palau pel mateix camí que havia vingut, però no pensant ja més que en la noia.

El dia senyalat, vet-aquí que la madrastra fa sortir la seva filla, l'empolva ben bé i la prepara per presentar-la en lloc de l'altra, que de cap de les maneres volia que fes la sort de casar-se amb el rei. I perquè no la veiessin an aquesta, va fer-la amagar sota la pastera.

Arriben els criats i demanen per la noia més maca del món. Desseguida la madrastra'ls presenta la seva filla, plena de guarniments i de fragancies. Com que havia tingut la perfidia d'amagar-li unes quantes unces al cabell, es clar, al bellugar-se li van caure, i amb això i que tenia algunes flors dintre la boca, els criats la van pendre per la



... i amb els sotracs comencen a caure dobles de quatre...

nuvia del rei, que ja sabien que tenia aquestes habilitats. Però com que amb això de la guapesa no s'hi acabaven de conformar, tot era fer preguntes de:

— I no'n teniu cap més? No teniu cap altra filla?

I la madrastra anava responent:

— No, no'n tinc cap més, no'n tinc d'altra.

Però els gats, que s'ho escoltaven i tenien molta estima-
ció a la noia avorrida, anaven dient:

— Garramiu, garramiu! La més bonica de totes sota la
pastera jau. Garramiu, garramiu! La més bonica de totes
sota la pastera jau.

I la madrastra pensava: «Dimoni de gats! Ja me les
pagareu quan siguin fòra». I cop de fer soroll i girar olles
perquè els criats no'ls entenguessin. Llavors els va dir
que comencessin a passar, que ella's quedava per tancar
la porta i que vindria desseguida. I vet-aquí que, aixís
que varen ser fòra, fa sortir a la noia de l'amagatall, la

tapa d'ulls i la puja a cavall, dient-li que anaven al palau del rei.

Tiren camí enllà, i quan varen ser aprop d'un cingle alt alt que feia rodar el cap de mirar abaix, la madrastra hi acostà'l cavall i, donant una empenta a la noia, la tira daltabaix, creient que no se'n cantaria mai més ni gall ni



— Garramiu, garramau! La més bonica de totes sota la pastera jau...

gallina. Però vet-aquí que entre'ls esqueis de la roca hi havia crescut un broll que va sostenir la noia en la caiguda. Quan la noia va comprendre'l perill, no'n volgueu més de crits i exclamacions.

— Ai! Ai! Déu meu, ajudeu-me! Pietat! Socors! Mare de Déu, salveu-me!

I d'altres per l'istil.

Vet-aquí que'l broll s'anava desagafant, i a l'últim deixà caure a la noia al fons del barranc. Però com que amb els crits no havien parat de ploure flors de la boca, quan va caure a terra va trobar-se com un coixí que va privar-li de fer-se gota de mal. Llavors un pastor que guardava per aquells sots la va sentir, i desseguida hi va córrer a veure lo que era. Arriba allí, i al trobar-se amb les dobles de quatre que hi havien rodolat per tot arreu, se va posar a cullir-les fins a curullar el sarró.

Però la noia, que estava mig desmaiada del susto, li deia, amb una veu defallida:



Quan la noia va comprendre'l perill, no'n volgueu més de crits i exclamacions...

—Cull-me a mi, que mai més te faltarà res, i en tindràs tantes com vulgues de dobles de quatre!

Llavores ell la va arregar, se la va emportar a la seva cabana i, quan la va tenir allí, varen tractar de fer un gran palau, un palau molt bo per estar-s'hi tots dos.

Quan el varen tenir fet, com que era'l millor palau del món, corrien veus, que arribaren fins a orelles del rei, de que hi havia un palau millor que'l seu. I com que'l rei estava tant trist i desmenjat d'ençà que havia rebut a la que havia de ser la seva muller, o siga a la filla de la madrastra, se féu enterar de qui eren els que habitaven en aquell palau, i com els hi havia vingut la sort. Arribaren els seus enviats a les terres ont vivien la noia i'l pastor, i com que la noia també se'n recordava molt del rei, ella que, amb segones intencions, guarneix dos rams de flors, amb encàrrec de que'ls hi donguin de present.

El rei, quan les va veure i oloar, ja no va tenir un moment de sossego i's preparà per anar-la a visitar.

Quan el pastor se'n va enterar de que venien i al veure els alegrois de la noia, tot era dir-li:

—Ara sí que quedaré lluit! Té n'aniras a viure amb el rei, i jo'm tornaré a quedar pobre i pelat com abans.

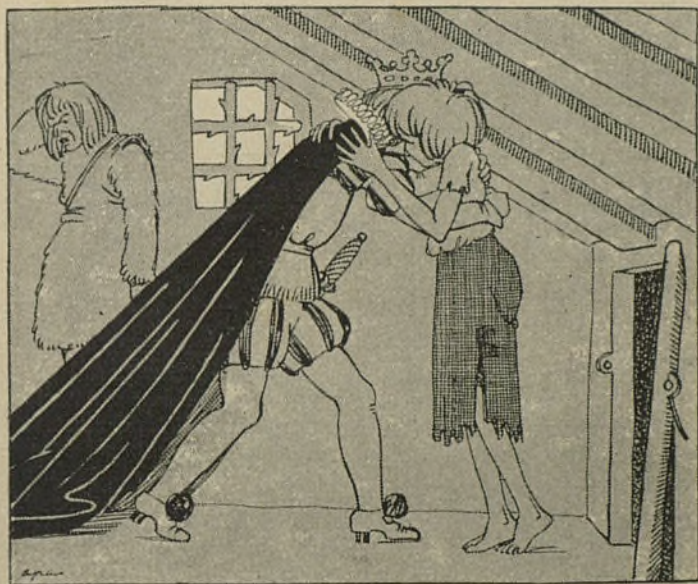
La noia li respon:

—No tingues por, que la sort que tingui jo tindràs tu, i allí ont vagi jo aniras tu.

Però'l pastor li deia:

—Si'm vols creure a mi no te'n fiis del rei, que ve no més per tafanejar i veure'l palau; creu-me, amaga-t, que ja no's recorda de tu, i, si no't veu, mai més hi pensarà.

I desseguida fica la noia al quarto dels mals endreços, que s'hi entrava per una porteta baixa que no contava que fes venir a ningú ganes d'entrar-hi, fent-li posar el vestit esparcat d'abans. Arriba'l rei, i cop de guaitar d'aquí i d'allà per veure si hi havia la noia de les flors, però, cah! ni a baix ni a dalt, ni a la cuina ni a la sala, trobava'l que buscava, no més que moltes toies que la noia havia deixat com a senyal per trobar-la. A l'últim va voler veure les golfes, i al ser davant de la porta de la cambra dels mals endreços, de totes maneres hi va voler entrar. I el pastor deia que no, que s'embru-



S'arrenca a córrer fins abraçar a la noia, i ningú'ls podia separar.

taria, i ell que sí, que ja's respallaria. No va parar fins que'l vegé obert.

Allavores, fills meus, quina alegria! S'arrenca a córrer fins abraçar a la noia, i ningú'ls podia separar.

Com que ja duia animals amb l'intenció d'emportar-se-la, la puja a cavall, i cap a casa perquè no li prenguessin altre cop. Quan arriba allí, podeu contar la madrastra quins esgarrapaments de cap! «Aquesta noia t'ha sigut la sort, i ara serà la teva desgracia.»

Ja's van veure perdudes ella i la seva filla. I les varen rostir i espallofar, mentres que'l rei i la noia van casar-se, i junts amb el pastor van viure molt feliços i varen fer molts anys sense cap destorb.



LA NOIA DE LA SAL

VET-AQUÍ que era un pare que tenia tres filles, i un dia va començar a dir-se: «Quina deu ser la que m'estima més? Si serà la gran? Si serà la petita? Si serà la mitjana? No hi ha remei! Ho vui saber de totes les maneres!»

Ell sí que se'n va a la gran i li diu:

— Tu, gran: com m'estimes a mi? M'estimes gaire?
I diu la noia:

— Jo, pare, us estimo com el bon pa.

— I tu, mitjana, com es que m'estimes?

— Jo us estimo com el bon vi.

— I tu, petita, com m'estimes tu?

— Jo, pare, com la bona sal.

— Com la sal, has dit, tant aspra i malbona? Ja tens pots anar de casa, que no m'estimes gens. Ves-ten desseguida, que no't vui veure mai més!

La noia va marxar i va anar-sen pels camins, tot plo-rant i sense trobar ningú que se'n compadís. A l'últim troba una vella que li diu:

— Doncs, què tens, noia, que plores tant?

— El meu pare m'ha tret de casa perquè li he dit que l'estimava com la bona sal.

— Ai, desgraciada! I no més per això t'ha tret? No t'espantis, que jo no't tinc de deixar fins que estiguis ben colocada.

Vet-aquí que se'n van totes dugues a una casa de pagès per veure si les volien acullir. La gent de la casa varen dir que prou, però que haurien de dormir al galliner. Elles, com que estaven cansades, s'hi varen conformar, i al vespre van donar-los per tot sopar un pinyó, una nou i una avellana. Vet-aquí que la noia se'n va anar a dormir sense voler menjar res, perquè la vella no tingués la part tant escassa. Vet-aquí que la vella, quan la noia dormia, va llevar la pell a una gallina i en va fer un sarronet, i hi va ficar el pinyó, la nou i l'avellana. L'endemà al demati la vella va donar aquest sarronet a la noia, dient-li que mai que trenqués el pinyó, o bé la nou, o bé l'avellana, que'n treuria un vestit que seria cosa preciosíssima.

Caminant sempre totes dugues, varen arribar al palau del rei, i la vella va preguntar si volien llogar una noia per fer feines. Els del palau varen respondre que casualment en necessitaven una; la noia va dir que l'única cosa que li dolia era tenir de deixar la velleta que tanta companyia li havia fet. Però no hi havia remei: varen despendir-se i mai més se n'ha sentit a parlar d'aquella vella ni's comprèn qui podia ser.

Vet-aquí que la noia moltes vegades tenia de vetllar fins entrada la nit, per acabar de passar la farina, que era una de les feines que li tenien encomanades. Per distreure's, un dia va trencar la nou, i va sortir-ne un vestit tot de canaris blancs, que cada un feia'l seu cant; un altre dia va trencar l'avellana, i sortí'l vestit de perles més exquisides que s'hagin vist mai; trencà'l pinyó, i, fillets, quina manera de lluir! Tota la roba era teixida de diamants que no sabrien dir quin feia més resplendor. I com que ella era tant maca i no se'ls podia posar, devegades, quan passava la farina, se'n posava un, i aixís s'aconsolava una mica.

Vet-aquí que, no sé per quin sant, varen donar tres balls en un saló del palau del rei, i hi va comparèixer gent de totes les parts del món. La noia va demanar a la reina si li deixaria anar a veure'l saló.

La reina va dir:

— Sí; però t'hauries d'arreglar una mica.

La noia va anar a la cambra, va pentinar-se i va dir a la reina:

— Vaig bé aixís?

— Sí, molt bé; però ten compte en fer nosa per allí. Vès que no t'hagin de treure. I afanya-t a tornar d'hora.

Quan la noia va ser a l'escala va posar-se'l vestit de canaris blancs, que no feien sinó cantar. Feia tant goig, que aixís que va arribar al saló ja'l fill del rei se n'enamorava i li va comprometre tots els balls. Mentres ballaven, ell, que ja no tenia repòs, va preguntar-li d'ont era. Ella va respondre:

— De Rebatre-porta-i-paret.

I no la va poder treure d'aquí. Com més li demanava, ella més li responia:

— De Rebatre-porta-i-paret.

En acabat el ball el fill del rei la volia acompanyar, i ella no ho va comportar de cap de les maneres. Aixís es que'l fill del rei se'n va anar als guardes i va dir-los que no la deixessin passar i que l'espíessin quan sortiria. Tal dit, tal fet. Va ella per sortir, i els guardes no la deixen passar. I ella diu:

— Oh! I que passaré!

I ells:

— Oh! I que no passarà.

Veient que no podia sortir, la noia s'arrenca un grapat de canaris i els els tira per la cara, i mentrestant ella s'escapa escales amunt, i ja no la varen saber trobar. Se'n va a la cambra, se treu el vestit i torna a la reina i li diu:

— He tornat prou d'hora?

— Sí. Així m'agrada que tornis com t'he dit.

Vet-aquí que, sense trigar gaire arriba'l fill del rei, i va dir a la seva mare:

— Ai, mare! He vist una noia que, si no m'hi puc casar, jo'm tinc de tornar boig.

I sa mare li diu:

— Doncs, que no li has preguntat d'ont era? Parlant la gent s'entenen.

— Oh! Prou que li he demanat, però sempre m'ha respost: de Rebatre-porta-i-paret.

— Veiam si demà li treus alguna cosa més. I no t'amoïn-
nis, que ja farem per manera de que us caseu.

Vet-aquí que l'endemà la noia també diu a la reina:

— M'hi deixariu anar a veure com ballen? Desseguit
torno a esser aquí.

— Vés; però veies d'arreglar-te i de tornar d'hora com
ahir.

La noia, quan va esser a l'escala, se posa'l vestit de
perles, que ja us asseguro jo que si bonica era un dia, més
bonica era l'altre. El fill del rei, que ja guaitava si la veia,
també desseguida va esser amatent de demanar-li tots els
balls, i mentres ballaven no la deixava respirar deman-
nant-li com se deia i de quin poble era, i què sé jo que més.

— Soc de Rebatre-porta-i-paret. — I tornava: — Soc de
Rebatre-porta-i-paret.

El fill del rei, que ja no sabia ont tenia'l cap, va perdre
la paciència al veure tanta perfidia, i va anar als guardes
pera dir-los:

— Avui sí que si la deixeu passar us tancaré a la presó.
Veurem qui podrà més, si ella o vosaltres!

Però a l'hora de marxar, en un moment en que'l fill
del rei estava distret, la noia se'n va cap a la porta i comen-
ça a disputar amb els guardes. Ells que no i ella que sí,
agafa un grapat de perles i els-e les tira per la cara; i men-
tres les cullien, ella amb una revolada s'escapa a la cam-
bra, se trasmuda i torna cap a la reina per dir-li:

— He tornat d'hora, avui?

— Sí. Així m'agrada, que siguis ben creienta.

Al cap d'una estona arriba'l fill del rei, exclamant-se:

— Ai, mare! Jo'm tornaré boig! Per mi no hi ha
remei: sense aquesta noia no puc viure!

— I ja li preguntes d'ont es?

— Sí, sí, i sempre'm fa de contesta: de Rebatre-porta-
i-paret.

— Veiam demà. Tingues paciència fins demà.

I l'endemà també la noia torna a demanar per baixar,
i la reina:

— Està bé; però torna com ahir.

I la noia's posa l'altre vestit de diamants i se'n va cap

avall. Així que arriba, el fill del rei ja va esser allí, i, també com el dia abans, no la va deixar sola ni un moment, i també de la mateixa manera va preguntar-li d'ont era, i la noia de respondre dient: «De Rebatre-porta-i-paret!», i el fill del rei de trobar els guardes, dient-los que si s'escapava no hi hauria perdó per ells i tots serien fusellats. Però la noia també va escapar-se tirant-los els diamants per la cara, i cap amunt a treure-s el vestit i a demanar a la reina si havia tornat prou d'hora.

—Sí, sí. Vaja, ja comprenc que ets bona minyona: no't queixaras de mi.

Però desseguida ve'l fill del rei, que ja no's podia contenir de despacientat que estava, i diu a la seva mare que tenia'l determini fet d'anar-la a buscar i rodar el món fins que la trobés. Però la noia, que era prou aixerida, s'ho escoltava tot pel forat de la clau. Com que sabia de lletra (perquè'l seu pare n'hi havia fet ensenyar pels mellors mestres), va omplir tota l'escala d'uns papers que deien: «D'ont vens i cap ont vas? Que'l que cerques, a casa'l trobaras. Ont vas i d'ont vens? Que'l que cerques a casa el tens».

Vet-aquí que baixa'l fill del rei fet una furia, i comença a trobar aquells papers i a rumiar lo que volen dir. Diu a sa mare:

—Veurem què serà. Això es alguna senyal posada per aquella traidora!

I la mare, aleshores, que ja devia tenir alguna sospita, diu:

—Vols creure que serà la passadora de farina? Quan ella va arreglada fa més goig que ningú. Ara passa farina. Anem-la a guaitar: veïam si la coneixeras.

Mira pel forat de la clau i diu:

—Ai, Déu meu, si es la mateixa! Que obri, que obri desseguida!

Li fan obrir la porta sense donar-li temps de re, i quan va ser oberta desseguida li fan explicar tot, i com havia vingut, i d'ont era, i com se deia, i qui sab quantes coses més.

Quan varen estar entesos, el fill del rei desseguida deia

FALTA
PAGINA

FALTA
PAGINA